

Манӑн вӑйӑ

**Чӑваш литературине
пӗлетӗн-и?
5 класс валли**

Автор: чӑваш чӗлхипе литературине
вӗрентекен Захарова В.В.

<http://art-dlog.su/>

<http://>

1 раунд

Тупмалли юмах	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>
Ваттисен сәмахёсем	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>
Эпё мён ятлă?	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>

10 балл

Пёчэк хуранан пәтти тутлә

МАЙӐР

20 балл

Алăсăр, пуртăсăр пӳрт
лартрӗ

Вёсен кайăк

30 балл

Хёлён-савён кёрёкпе

Сурӑх, така

40 балл

Шәлө пур – сыртаймасть

Көрөплә

50 балл

Вёсет – чёнмест, выртать
– чёнмест, вилсен
шавлать, чаранма
пёлмест

ЮР

Ваттисен сәмахне вёслёр.
10 балл

Җәкәра чәмласа җи,

СӘМАХА ШУХАШЛАСА КАЛАС

Ваттисен сӓмахӓсене
вӓҫле
20 балл

Усал сӓмах утпа ҫӓрет,

...

ЫРӐ СӐМАХ ҪУРАН ҪӓРЕТ

Ваттисен сәмахёсене

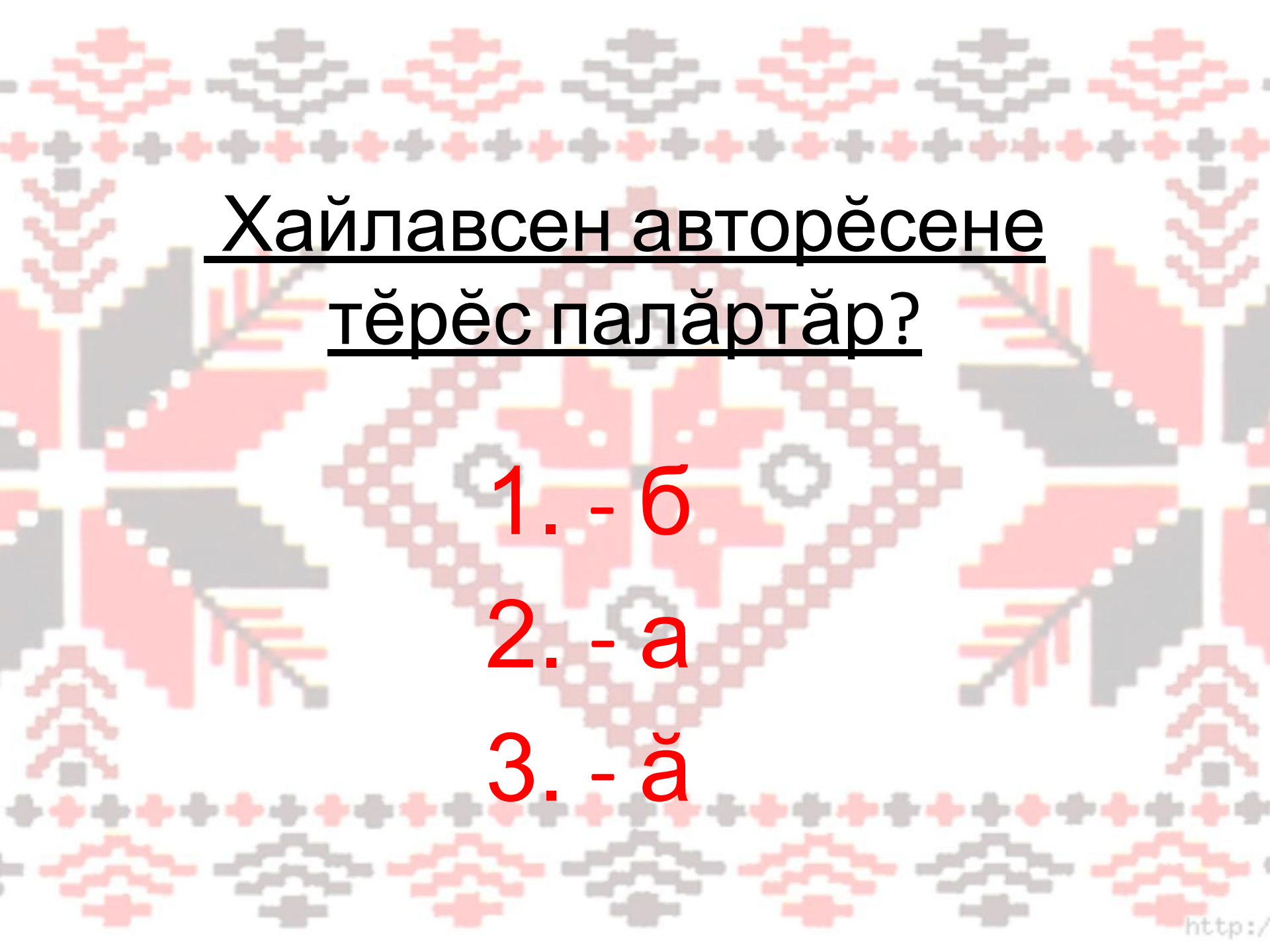
вёҗле

30 балл

«Михёри кушак аҗи» сире 20
очко парать.

Тест

Хайлавсен авторёсене тёрёс палартър?

1. - б

2. - а

3. - ә

Ваттисен сәмахәсене вёсле 40 балл

Кайәк хитре тёкёпе, ...

ЭТЕМ ЫРА ЁҖЁТЕ

Ваттисен сәмахёсене вёҗле 50 балл

Ёҗлесе выҗсан хура
җакәр та тутлә, ...

ТАҖАНСАН ПЫЛ ТА ЙҮҖЁ

Эпё мён ятлă?

10 балл

Çичё çулхи ачара
Чăваш чунё ларать çав,
Пёчёк куçё йёрсен те,
Йăваш тути кулать çав.

Сентти. К.Иванов «Нарспи»

Эпё мён ятлă?

20 балл

«...кӱпшӗм питлӗ, пит
çамартисенчен пӗрнепе тӗксенех
юн пӗрӗхсе тухас пек. Çуланса
тӑракан куç хупанкисем тачка,
куçӗсем пачах путса кӗнӗ»

Машук. Мария Ухсай. «Ирхи сывлӑм»

Эпё мён ятлă?

30 балл

«Çавăн чухнех чапа тухрĕ вăл!
Вёсен килĕ умёнке автобус
чарăнать, хайхине асăрханă
сынсем, тăххăрмĕш хутран кушак
аннине пĕтĕм остановка пăхса
тăрать.»

**Аттус хулари кушак.
Е.Лисина. «Мускав
кушакёсене чапа
кӑлартӑм»**

Эпё мён ятлă?

40 балл

«Хай карчăк вăр-вар алăкне,
кантăкне уçса пăрахрĕ. [...] леш
хайхи хĕпĕртесе кула-кула ташласа
çÿрет. Çапла ташласа çÿрерĕ-çÿрерĕ
те алăкран вĕлт!тухса шурĕ.
Карчăкпа старик çăвара карса
юлчĕç. Пётĕм мул та, çĕлĕк те
пётрĕ.....пит чее çав!

Тилё. «Тилё тус» юмахран

Эпё мён ятлә?

50 балл

«Урампа, аври таранах пылчәкпа
вараланнә пушшисене аран сәтәрсә,
пәчәк кәтүсsem тавраһаҫсә. Уринчен
ури те иртмест хәйсен. Аттисем кәна
мар, тумтирәsem те ҫурәм таранах
пылчәклә. Курәкләрах ыраһн шыраса
утмаҫсә, түррән ярса пусаҫсә. Вәsem
хыҫһан пылчәк шывә шәмпәрт-
шәмпәрт! Туса юлать.»

Улатимёрпе Ваҫса. И.Егоров «Ывӑл»

2 раунд

Сăнавсем мёне пёлтeрeçç ё?	Чёлхене илемлете кен мелсем	Авторне пёл
20	20	20
40	40	40
60	60	60
80	80	80
100	100	100

Сăнавсем мёне пёлтереççё?
20 балл

Чёкеç çёр çумёпех
вёçни мёне пёлтерет?

ÇУМӐР ÇӐВАССА

Сăнавсем мёне пёлтереççё? 40 балл

Халăх каларăшё тăрăх, хур
хăрах ура çинче тăни мёне
пёлтерет?

СИВЁТЕССЕ

Сăнавсем мёне
пёлтереççё?

60 балл

Хёвел витёр çумăр çуни,
ваттисем сăнанă тăрăх,
мёне пёлтерет?

ÇУМĂР ТЕТРЕ ÇĂВАССА

Сәнавсем мёне пёлтерессё?
80 балл

Кураксем кёркунне ир
кайсан хёлле мёнле
килет?

ХЁЛЛЕ СИВЁ КИЛЕТ

Сăнавсем мёне пёлтерессё?

100 балл

«Шăм-шак сурать -
....., вăрман
сырлана ан кайăр»,
- терё пире асанне

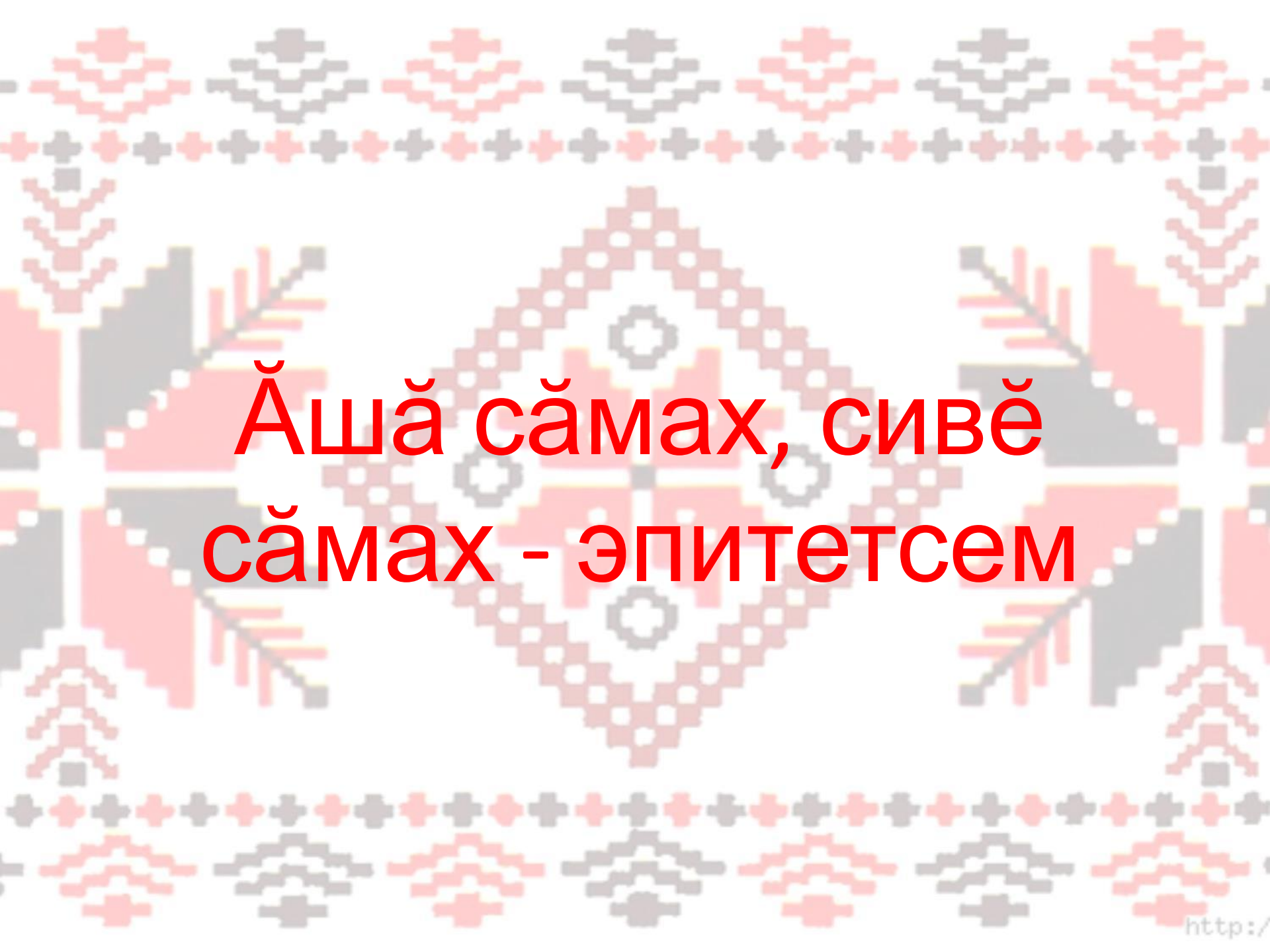
СУМАР ТУЛАТЬ

Чӧлхене илемлетекен мелсем

20 балл

- «Ӑшӑ сӑмах – ҫу кунӑ, сивӑ сӑмах – хӑл кунӑ».

Ашă сăмах, сивĕ
сăмах - эпитетсем

Чѣлхене илемлетекен мелсем 40 балл

**«Михѣри кушак аши»
сире 100 очко парать.**

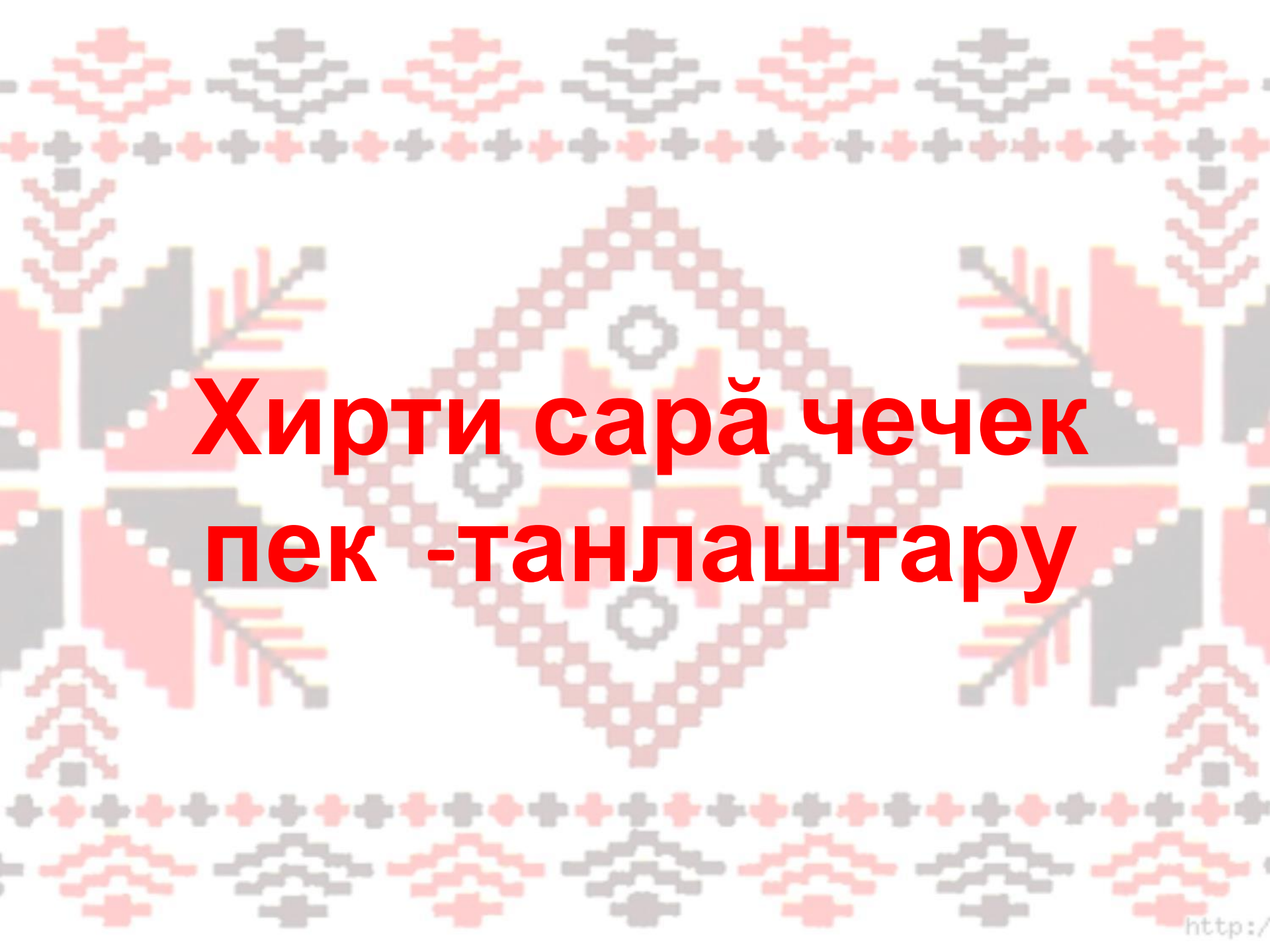
Тест.

Сыравѣсен хайлавѣсене шыраса туп:

- 1. Юрий Скворцов а) «Ѓслӑ ача» хайлав
- 2. Геннадий Волков ѓ) «Амаѣури анне» калав

Чӧлхене илемлетекен мелсем
60 балл

**Пичӧ-кушӧ пит хӱхӧм,
Хирти сарӧ чечек пек.**

Хирти сарӑ чечек пек - танлаштару

Чӧлхене илемлетекен мелсем
80 балл

«Хӧвел ури» чӧлхене
илемлетекен мӧнле мел
пулать?

Метафора

Чӹлхене илемлетекен мелсем
100 балл

«Йӹван пушӹ хире
тухать. Ку хирӹн вӹсӹ-
хӹрри те курӹнмасть,
ӹста ан пӹх, хӹйӹр анчах
сарӹлса выртать».

Пысăклату

Авторне пёл 20 балл

«Шалт-шалт тылләм,
шалт тылләм! Акәр
сулөпе сик, тылләм, Ҙав
кин патне җит, тылләм,
Ҙав кин пуҗне җи,
тылләм!...»

К.В.Иванов.
«Тимёр тылә».

Аукцион ыйту

40 балл

- «Килте эпир виçсён: эпё, сăпкари Улентей шăллăм тата ...стена çинче çакăнса тăракан сăн үкерчёк. Аттен аслă пиччёшё. Вăл чикё хуралси пулнă.... Унăн куçё вăрттăн кулать тейён. Тёлёнмелле, унăн куçёнчен ниçта та пытанма çук.» Кам-ши хуралси?

Ехвин мучи.
Исмай Исемпекён
«Чун хуралси».

Авторне пёл
60 балл

2013 җулта тухнә 5-мёш
класән «Тăван
литература» вёренү
кёнекине җырса-пухса
хатёрленё авторсем

The background of the slide is a traditional Ukrainian embroidery pattern, likely a 'vyshyvanka'. It features a central diamond-shaped medallion with a stylized floral or star-like motif in red and grey. This central element is surrounded by a wide border composed of repeating geometric and floral patterns in red, grey, and white. The overall style is characteristic of folk art.

Н.Г.Ивановъпа П.Н. Метин

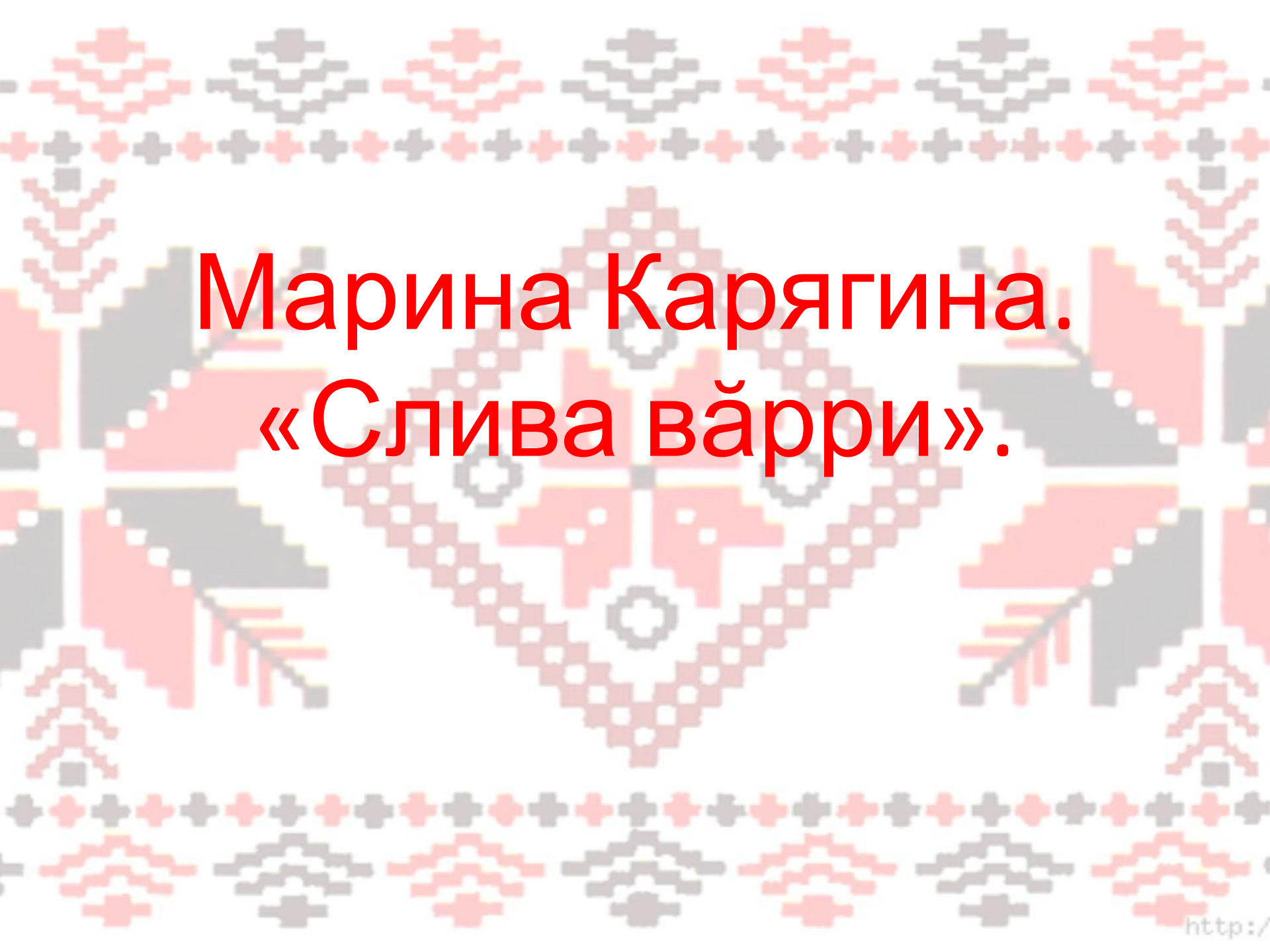
Авторне пёл 80 балл

Чăвашран тухнă малтанхи
хёрарăм сыравçисенчен
пёри. Вăл нумай повесть,
калав, юмах, пьеса сырнă.
«Ача чухнехи», «Чăхпа
кушак» хайлавсен, «Шёшкё»
юмахăн авторё.

Трубина Марфи

Авторне пёл 100 балл

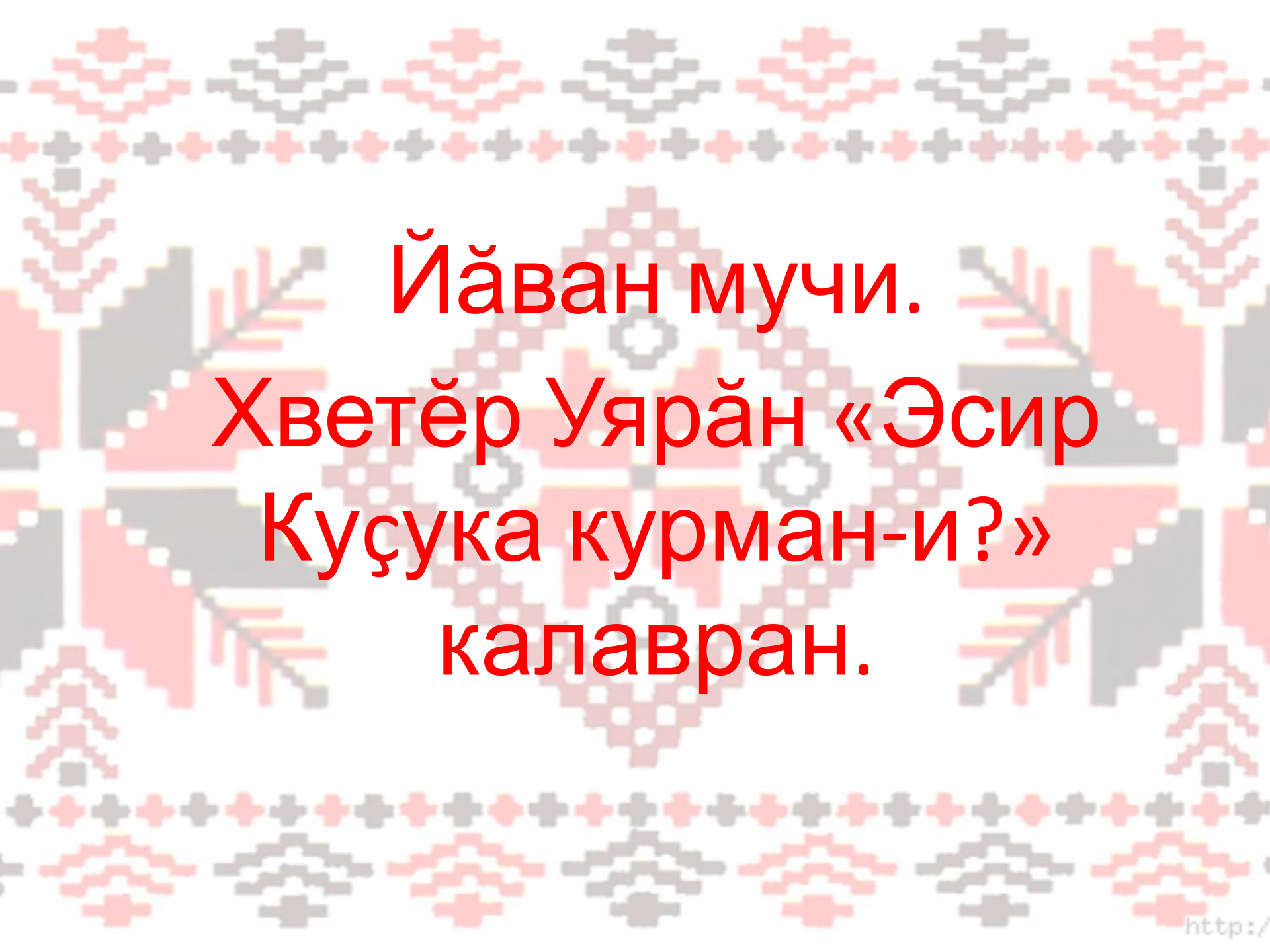
«- Ваҫкӑ! Ваҫкӑ теп! Эх, ҫак
ачан тертне! Ёста ҫӳрет ҫӳр
хута! Шарт сикнипе икӑ
ывӑҫри сливӑсем ҫаннаҫ
витӑр кӑпе ашне чӑмрӑҫ,
унтан ҫӳре сикрӑҫ....»

The background of the image is a traditional Romanian embroidery pattern, likely from the 'Sliva Vărrî' collection. It features a central diamond-shaped medallion with a complex geometric and floral design in shades of red, grey, and white. This central motif is surrounded by a wide border composed of repeating geometric patterns, including small crosses and stylized floral elements, also in red, grey, and white. The overall style is characteristic of traditional folk art.

Марина Карягина. «Слива вӑрри».

3 раунд Финал

«Эсир Кусука курман-и?» –
илтёнчё сасă. – «Эпё
кунта!» - терё ача ушкăнран
тухса. – «Чёкеç кума килчё.
Сана курасшăн,» - терё
мучи». Мучин ятне
сырмалла

Йăван мучи.
Хветѣр Уярăн «Эсир
Куҫука курман-и?»
калавлан.

Маттурсем!